

İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

8. SINIF

إعداد وترجمة

الأستاذ أحمد أرسلان

مترجم إلى
اللغة العربية

مؤسسة دار المعرفة
لشرح دروس المناهج التركية باللغة العربية

ملخص كتاب

تاريخ الانقلاب

İNKILAP TARİHİ

الصف الثامن

مترجم إلى اللغة العربية

إعداد وترجمة الأستاذ

أحمد أرسلان

فهرس المحتويات

رقم الصفحة	الموضوع
3 - 15	الوحدة الأولى
16 - 40	الوحدة الثانية
41 - 54	الوحدة الثالثة
55 - 82	الوحدة الرابعة
83 - 90	الوحدة الخامسة
91 - 99	الوحدة السادسة
100 - 107	الوحدة السابعة
108	أهم مصطلحات الكتاب
109	أجوبة التيسسات

الوحدة الأولى

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

ولادة بطل

1- Güçlü Avrupa'nın doğuşu ve Osmanlı Devleti: ولادة أوروبا القوية والدولة العثمانية

Güçlü Avrupa'nın temelleri: أسس أوروبا القوية

1- Coğrafi Keşifler: الكشوف الجغرافية

Coğrafi Keşifler sonucu okyanuslara açılan Avrupalı devletler hem Amerika kıtasını keşfettiler. Hem de doğunun zenginlik kaynağı olarak bilinen Hindistan'a denizden ulaştılar.

نتيجة الكشوف الجغرافية اكتشف الأوروبيون الذين انفتحوا على المحيطات قارة أمريكا. كما وصلوا أيضاً إلى الهند التي تعتبر مصدر غنى الشرق عن طريق البحر.

Keşfedilen bu bölgelerdeki kaynakları kendi ülkelerine taşıyarak zenginleştirdiler. وعبر نقلهم لمصادر هذه المناطق المكتشفة إلى دولهم زاد غناهم.

Avrupa'da ekonomik kalkınmayla birlikte bilim, sanat ve edebiyat da hızla gelişti. ومع النهضة الاقتصادية في أوروبا تطورت العلوم والفنون والآداب بسرعة أيضاً.

2- Rönesans: النهضة

Bu gelişmelerin yaşandığı döneme "yeniden doğuş" anlamına gelen Rönesans adı verildi.

يطلق على هذه التطورات التي عاشتها أوروبا اسم النهضة أي "الولادة من جديد".

Rönesans'la akıl ve bilim ön plana çıktı ve dogmatik düşünceler sorgulanmaya başlandı.

مع النهضة بدأ الاهتمام ينصب على العقل والعلم وبدأت مُسائلة الأفكار الاعتقادية (أي رفض التسليم بأية فكرة لا يقبلها العقل والعلم).

3- Reform: الإصلاح

Tepkiler arttıkça Katolik Kilisesi toplum üzerindeki gücünü ve denetimini kaybetmeye başladı.

ومع ازدياد ردود الفعل تجاه الكنيسة الكاثوليكية بدأت تفقد قوتها وسيطرتها على المجتمع.

Nihayet Reform adı verilen sürecin ardından Katolik Kilisesi kendisini düzeltmek, siyasi ve ilmî alanlardan elini çekmek zorunda kaldı.

وفي النهاية وبعد الحركة التي أطلق عليها اسم حركة الإصلاح الديني اضطرت الكنيسة الكاثوليكية إلى تنظيم نفسها والانسحاب من المجالات السياسية والعلمية.

Tüm bu gelişmeler Katolik Kilisesinin etkisini azalttı.

كل هذه التطورات أدت إلى تناقص تأثير الكنيسة الكاثوليكية.

4- Aydınlanma Çağı: عصر التنوير

Katolik Kilisesinin baskısından kurtulan Avrupalılar, aklın ve bilimin rehberliğinde hızla gelişmeye ve aydınlanmaya başladılar.

بدأ الأوروبيون الذين تخلصوا من سطوة الكنيسة الكاثوليكية بالتطور والاستنارة بمنهج العقل والعلم بسرعة كبيرة. Aydınlanma Çağı denilen bu dönemde (XVII - XVIII. yüzyıllar) bilimsel gelişmeler de hız kazandı.

وقد اكتسبت التطورات العلمية السرعة في هذه الفترة التي أطلق عليها اسم عصر التنوير (في القرنين السابع عشر والثامن عشر).

5- Sanayi İnkılabı: الثورة الصناعية

Avrupalı devletler zamanla bilimsel bilgiyi teknolojiye aktarıp buhar gücüyle çalışan gemiler icat ettiler ve dokuma fabrikaları kurdular.

نقلت الدول الأوروبية مع الزمن المعلومات العلمية إلى التكنولوجيا واخترعوا السفن التي تعمل على قوة البخار، كما أنشأوا مصانع النسيج.

Böylece Sanayi İnkılabı doğdu. Küçük üretim atölyelerinin yerini büyük fabrikalar, insan gücünün yerini makine gücü aldı.

وهكذا ولدت الثورة الصناعية. وحلت المصانع الكبيرة محل الورشات الصغيرة، وحلّت قوة الآلة محل قوة الإنسان. Makineler sayesinde üretim hızla arttı. وبفضل الآلات ازداد الإنتاج بسرعة.

6- Sömürgecilik: الاستعمار

Artan üretimle birlikte ham madde ve pazar ihtiyacı da arttı.

مع ازدياد الإنتاج ازدادت الحاجة إلى المواد الخام والأسواق لتصريف المنتجات.

Avrupalı devletler ihtiyaç duydukları ham maddeyi henüz sanayileşmemiş ülkelerden karşılayıp ürettikleri ürünleri de aynı ülkelerde pazarladılar.

فقامت الدول الأوروبية بتأمين احتياجاتها من المواد الخام من الدول التي لم تتطور صناعياً بعد، كما قامت بتسويق منتجاتها في تلك الدول أيضاً.

Böylece Sömürgecilik doğdu ve kısa sürede yayıldı.

وبذلك ولد الاستعمار وانتشر خلال فترة قصيرة جداً.

Avrupalı devletler arasında başlayan sömürge yarışı ham madde ve pazar rekabetini de artırdı.

وقد ازدادت المنافسة بين الدول الأوروبية المتسابقة في الاستعمار حول المواد الخام وأسواق التصريف.

Artan bu rekabet de I. Dünya Savaşı'na zemin hazırladı.

وقد أدت هذه المنافسة أيضاً لتجهيز الأرضية للحرب العالمية الأولى.

20. yüzyılda Osmanlı Devleti: القرن العشرين في الدولة العثمانية

XVII. yüzyılla birlikte Osmanlı Devleti askerî, siyasi ve ekonomik gücünü kaybetmeye başladı.

بدأت الدولة العثمانية بفقدان قوتها العسكرية والسياسية والاقتصادية مع مطلع القرن السابع عشر. Devletteki kötü gidişatı durdurmak için yapılan ıslahat çalışmaları çeşitli nedenlerle başarısız oldu.

وقد فشلت الأعمال الإصلاحية التي هدفت لإيقاف هذا التراجع في الدولة لأسباب متعددة. Yapılan savaşlar üst üste yenilgiyle sonuçlandı. Savaşlarla birlikte toprak da kaybedildi.

وانتهت جميع الحروب التي قامت بها الدولة في تلك الفترة بالهزيمة. وبدأت تفقد أراضيها نتيجة تلك الحروب. Sanayileşen Avrupalı devletler ürettikleri ürünleri kapitülasyonlar sayesinde Osmanlı ülkesine kolaylıkla ihraç ettiler.

بفضل الامتيازات التي أعطتها الدولة العثمانية لبعض الدول الأوروبية المتطورة صناعياً قامت هذه الدول بتصدير منتجاتها إلى الدولة العثمانية بسهولة.

Osmanlı toprakları uluslararası ortak pazara dönüştü.

وتحولت أراضي الدولة العثمانية إلى سوق دولية مشتركة.

XIX. yüzyılda Avrupalı devletlerden yüksek faizle borç alınarak giderler karşılanmaya çalışıldı.

في القرن التاسع عشر حاولت الدولة العثمانية تأمين احتياجاتها عبر أخذ ديون ذات فوائد مرتفعة جداً من الدول الأوروبية.

Devlet, otuz yıl içinde borçlarının faizini dahi ödeyemez hâle gelerek iflas etti.

وأفلست الدولة عند عجزها عن دفع فوائد الديون خلال ثلاثين عاماً.

Bunun üzerine alacaklı devletler -Osmanlı yönetiminin çağrısıyla- bir araya gelerek **Düyûn-u Umûmiye** adında uluslararası bir teşkilat kurdular (1881).

نتيجة لذلك – وبدعوة من الحكومة العثمانية – اجتمعت الدول الأوروبية المستفيدة وقامت بتشكيل منظمة دولية باسم **الديون العمومية (1881)**.

الثورة الفرنسية الإحتلالی FRANSTZ

Fransız İhtilali'nin (1789) sonuçları da Osmanlı Devleti üzerinde etkili oldu.

لقد أثرت نتائج الثورة الفرنسية أيضاً على الدولة العثمانية (1789).

İhtilalle birlikte hürriyet, eşitlik, adalet ve milliyetçilik gibi fikirler dünyaya yayıldı.

فقد انتشرت مع هذه الثورة أفكار مثل الحرية والمساواة والعدالة والقومية.

Milliyetçilik fikrinden etkilenen azınlıklar, Avrupalı devletlerin de kışkırtmasıyla isyan etmeye başladılar.

لذلك بدأت الأقليات الموجودة في الدولة العثمانية والمتأثرة بفكرة القومية بالثورات ضد الدولة بتحريض من الدول الأوروبية.

Sırplarla başlayan isyanlar diğer azınlıklara yayıldı.

بدأت الثورات مع الصرب وانتشرت بين الأقليات الأخرى.

İsyanların etkisi devletin özellikle Doğu Avrupa ve Balkan topraklarında daha yıkıcı oldu.

وقد كان تأثير هذه الثورات مدمر للدولة العثمانية وخاصة في أراضيها شرق أوروبا والبلقان.

İsyanlar sonucunda Balkanlarda huzur bozuldu.

كما فسد الأمن في دول البلقان نتيجة الثورات.

Gittikçe şiddetlenen isyanlar devleti dağılma noktasına getirdi.

ومع ازدياد حدة الثورات وصلت الدولة إلى نقطة التشتت والانهايار.

Devleti dağılmaktan kurtarmak isteyen bazı yönetici ve aydınlar çeşitli fikirler geliştirdiler.

لذلك قام بعض رجال الدولة وبعض المتتورين بتطوير أفكار متنوعة لمنع تشتت الدولة.

Bu fikirler şunlardır: وهذه الأفكار هي ما يلي

1- OSMANLILIK: التيار العثماني

Hangi din ve ırktan olursa olsun Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayanları kaynaştırarak bir "Osmanlı milleti" oluşturmanın amaçlandığı bu akımla imparatorluğun bütünlüğünü sağlamak hedeflenmiştir.

هدف هذا التيار لتأمين وحدة الإمبراطورية عبر تشكيل "أمة عثمانية" تعيش مع بعضها البعض باندماج ضمن حدود الدولة بغض النظر عن الدين والعرق.

2- İslamcılık: التيار الإسلامي

Devleti kurtarmak için hangi milletten olursa olsun bütün müslümanları halifenin etrafında toplamayı amaçlamıştır.

هدف هذا التيار لاجتماع جميع المسلمين حول الخليفة بغض النظر عن قوميتهم من أجل إنقاذ الدولة.

3- Türkçülük: التيار التركي

Devlet; dili, dini, soyu ve ülküsü bir olan topluma dayanarak ayakta durabilir.

يرى أنه لا يمكن للدولة أن تنهض إلا بالاعتماد على مجتمع ذو لغة ودين وعرق ومبادئ واحدة.

Bu nedenle Osmanlı Türklerine ulusal bilinç kazandırılmalıdır.

لذلك يجب إكساب الأتراك العثمانيين الوعي القومي.

4- BATICILIK: التيار الغربي

Avrupa'da bilim ve teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler bazı Osmanlı aydınlarının yönünü Batı'ya dönmesine neden oldu.

أدت التطورات السريعة التي عاشتها العلوم والتكنولوجيا في أوروبا إلى توجه بعض العثمانيين باتجاه الغرب. Bu aydınlar devletin kurtuluşunu Batılılaşma fikrinde aradılar.

وقد بحث هؤلاء المتنورون عن خلاص الدولة العثمانية في فكرة التغريب (أي التشبه بالغرب). Avrupa'daki gelişmelerin örnek alınarak devletin modernleştirilmesi gerektiğini düşünüyorlardı.

فقد كانوا يعتقدون أنه يجب تحديث الدولة عبر أخذ التطورات الأوروبية نموذجاً لهم.

Osmanlı devlet adamları da azınlık isyanlarını önleyebilmek için çeşitli çalışmalar yaptılar.

وقد قام رجال الدولة العثمانية أيضاً بأعمال متنوعة من أجل منع ثورات الأقليات.

Padişah iradesiyle yayınlanan **Tanzimat Fermanı** (1839) ile azınlıkların zaten var olan hakları yasal güvence altına alındı.

فقد تم وضع حقوق الأقليات التي كانت موجودة من قبل تحت الحماية عبر القرار التنظيمي الذي تم نشره بأمر من السلطان عام 1839.

Bu yolla azınlıkların devlete olan bağlılığını artırmak ve devleti dağılmaktan kurtarmak istediler.

أرادوا من ذلك زيادة ولاء الأقليات للدولة وحماية الدولة من التشتت.

1856'da Avrupalı devletlerin de baskısıyla **Islahat Fermanı** adıyla yeni bir ferman yayınlandı.

وفي عام 1856 وبضغط من الدول الأوروبية تم نشر قرار جديد باسم القرار الإصلاحي.

Bu fermanla azınlıkların hakları Müslümanlarla eşit hâle getirildi.

في هذا القرار تمت مساواة حقوق الأقليات بحقوق المسلمين.

Buna rağmen azınlık isyanları önlenemedi.

وعلى الرغم من كل ذلك لم يتم منع ثورات الأقليات.

Azınlık isyanları devam ederken XIX. Yüzyılın ortalarına doğru Osmanlı Devleti'nde aydın bir grup kendini göstermeye başladı.

وفي الوقت الذي كانت تستمر فيه ثورات الأقليات بدأت مجموعة من المتنورين في الدولة العثمانية بإظهار نفسها في منتصف القرن التاسع عشر.

Fransız İhtilali ile dünyada yayılmaya başlayan hürriyet, eşitlik, adalet gibi fikirlerden etkilenen ve **Jön Türkler** olarak bilinen bu grup, azınlık isyanlarını önlemek için farklı bir fikir ortaya koydu.

هذه المجموعة التي تأثرت بالأفكار التي انتشرت مع الثورة الفرنسية مثل الحرية والمساواة والعدالة، والتي عرفت باسم الشباب الأتراك، وضعت فكرة مختلفة من أجل منع ثورات الأقليات.

Jön Türklere göre azınlıkların isyan etmesinin temel nedeni, padişahın ülkeyi tek başına yönetmesiydi.

فبحسب الشباب الأتراك إن السبب الرئيسي لثورات الأقليات هو حكم الدولة من قبل السلطان لوحده.

Onlara göre azınlık isyanlarının önlenmesi için Avrupa'da olduğu gibi bir anayasa hazırlanmalı, meclis açılmalı, bu mecliste azınlıklara da temsil hakkı verilmeli ve padişah ülkeyi bu meclisle birlikte yönetmeliydi.

وكانوا يرون أنه من أجل منع ثورات الأقليات يجب تحضير دستور كالموجود في أوروبا، ويجب افتتاح مجلس، ويجب إعطاء الأقليات حق التمثيل في المجلس، وأن يتم حكم الدولة من قبل السلطان وهذا المجلس معاً.

II. Abdülhamit döneminde **Kanun-i Esasi** adıyla Türk tarihinin ilk anayasasını hazırlattı (1876).

وفي عهد السلطان عبد الحميد الثاني تم تحضير أول دستور في التاريخ التركي باسم **القانون الأساسي** (1876).
Anayasa hükümleri doğrultusunda **Mebusan Meclisi** adıyla bir meclis açıldı.

وفي ضوء أحكام الدستور تم افتتاح مجلس باسم **مجلس النواب**.

Bu Mecliste Müslümanların yanında azınlıklar da temsil ediliyordu.

وكانت الأقليات تمثل نفسها في هذا المجلس إلى جانب المسلمين.

Osmanlı-Rus Savaşı'nı fırsat bilen Meclisteki azınlık milletvekilleri yıkıcı faaliyetlerini artırdılar.

وقد وجد بعض أعضاء المجلس من الأقليات أن حرب الدولة العثمانية مع روسيا فرصة لهم لزيادة أنشطتهم الهدامة.

Bu durum üzerine Padişah II. Abdülhamit, Anayasa'nın kendisine verdiği yetkiyi kullanarak Meclisi kapattı (1878).

في مقابل ذلك قام السلطان عبد الحميد الثاني باستخدام السلطة الممنوحة له من قبل الدستور وأغلق المجلس عام (1878).

Jön Türkler'in fikirlerinden etkilenen bazı aydınlar, **İttihat ve Terakki** adıyla gizli bir cemiyet kurdular (1889).

قام بعض المتنورين المتأثرين بأفكار الشباب الأتراك بتشكيل جمعية سرية باسم **جمعية الاتحاد والترقي**. (1889).

Meclisin yeniden açılmasını ve meşrutiyet yönetiminin fiilen uygulanmasını amaçlayan İttihatçılar Padişah'a yaptıkları baskıyı artırdılar.

وزاد أعضاء هذه الجمعية ضغطهم على السلطان من أجل إعادة فتح المجلس وإعادة تطبيق نظام الحكم الدستوري.

Artan baskılar sonucu Padişah II. Abdülhamit, otuz yıl sonra Mebusan Meclisini yeniden açtı (1908). Böylece **II. Meşrutiyet Dönemi** başladı.

ونتيجة الضغط المتزايد قام السلطان عبد الحميد الثاني بإعادة فتح المجلس عام (1908). وبذلك بدأ **العهد الدستوري الثاني**.

2- Mustafa Kemal'in hayatı: حياة مصطفى كمال

Mustafa Kemal 1881'de Selanik'te doğdu. ولد مصطفى كمال في مدينة سيلانيك عام 1881م. babası Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanımdır.

أبوه علي رضا أفندي، وأمه السيدة زبيدة.

Kardeşleri Fatma, Ömer, Ahmet, Makbule ve Naciye adında beş çocukları daha olmuştur.

كان له خمسة أخوة هم فاطمة، عمر، أحمد، مقبولة، ناجية.

Ancak Mustafa Kemal ve Makbule dışındaki çocukları küçük yaşta yaşamlarını yitirmişlerdir.

ولكن ما عدا مصطفى كمال ومقبولة فقد جميع الأولاد حياتهم في سن مبكرة.

Mustafa, yedi yaşındayken babasını kaybetmiş ve yetim kalmıştır.

وعندما كان مصطفى في السابعة من عمره فقد والده وبقي يتيماً.

Zübeyde Hanım, eşinin vefatı üzerine üç çocuğuyla birlikte kardeşinin çalıştığı çiftlik evine taşınmış, Bu durum Mustafa'nın eğitim hayatının bir süre aksamasına neden olmuştur.

فقامت السيدة زبيدة بعد وفاة زوجها بالانتقال للعيش في منزل شقيقها الريفي مع أبنائها الثلاثة، وهذا أدى لابتعاد مصطفى عن التعليم لفترة من الزمن.

Öğrenim hayatı: حياته التعليمية

İlk önce annesinin isteğiyle dini eğitim veren mahalle mektebine gitmiştir.

في البداية وبناء على طلب والدته فقد ذهب إلى مدرسة الحي التي كانت تعطي تعليماً دينياً.

Birkaç gün sonra da mahalle mektebinden ayrılıp modern eğitim veren Şemsi Efendi Okuluna kaydolmuştur.

بعد بضعة أيام ترك مدرسة الحي وسجل في مدرسة شمسي أفندي التي كانت تعطي تعليماً حديثاً.

Babası vefatından sonra Selanik Mülkiye Rüştiyesinde eğitime başladı.

بعد وفاة والده بدأ الدراسة في إعدادية سيلانيك المدنية.

Ancak asker olmak isteyen Mustafa Kemal, bu hayalini gerçekleştirmek için annesine haber vermeden Selanik Askerî Rüştiyesine girdi (1893).

ولكنه كان يود أن يصبح عسكرياً، لذلك دخل الإعدادية العسكرية في سيلانيك دون إخبار أمه بهدف تحقيق حلمه.

Matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Efendi bir gün: "Oğlum, senin de ismin Mustafa, benim de. Bundan sonra ismin Mustafa Kemal olsun." dedi.

قال له أستاذ الرياضيات في تلك المدرسة النقيب مصطفى أفندي: "يا بني أنت اسمك مصطفى وأنا أيضاً كذلك، ليكن اسمك من بعد الآن مصطفى كمال".

1895'te Selanik Askerî Rüştiyesini bitirerek Manastır Askerî İdadisi'ne kaydoldu.

عام 1895 وبإنهائه الدراسة في إعدادية سيلانيك العسكرية فقد سجل بثانوية "مناصتر" العسكرية.

1899'da İstanbul Harp Okuluna girdi.

عام 1899 دخل مدرسة إسطنبول الحربية.

1902'de Harp Akademisi'ne girdi.

عام 1902 دخل الأكاديمية الحربية.

1905'te Harp Akademisi'ni bitirdi.

عام 1905 أنهى الأكاديمية الحربية.

حياته الفكرية: Fikri hayatı:

Mustafa Kemal'in çocukluk ve gençliğinin geçtiği Selanik, Manastır ve İstanbul Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan yüzüydü.

كانت مدن سيلانيك ومناصتر واسطنبول التي قضى مصطفى كمال فيها فترة طفولته وشبابه تعتبر وجه الدولة العثمانية على الغرب.

Özellikle Manastır ve Selanik, özgür düşüncelerin tartışıldığı yerd.

خاصة سيلانيك ومناصتر اللتان كانتا مكاناً تتم فيه مناقشة الأفكار الحرّة.

Mustafa Kemal'i, Fransız İhtilali'ni hazırlayan düşünürler Montesku, Jan Jak Russo ve Volter etkiledi.

تأثر مصطفى كمال بالمفكرين الفرنسيين الذين حضّرت أفكارهم للثورة الفرنسية مثل مونتسكيو، جان جاك روسو، وفولتير.

Fransız düşünürleri dışında Amerika Birleşik Devletleri'nin ilk başkanlarından George Washington ve Abraham Lincoln'den de esinlenmiştir.

وما عدا المفكرين الفرنسيين فقد تأثر أيضاً بأول رئيسين للولايات المتحدة جورج واشنطن وابراهيم لينكولن.

Türk aydınları olanlar Namık Kemal, Mehmet Emin Yurdakul, Tefvik Fikret, Ziya Gökalp, Ömer Naci de Mustafa Kemal'in düşünce ve uygulamaları üzerinde etkili olmuştur.

كما أثرت أفكار المثقفين الأتراك مثل نامق كمال، محمد أمين يورداكول، توفيق فكرت، وضياء غوك ألب بأفكار وتطبيقات مصطفى كمال.

حياته العسكرية: Askerlik Hayatı:

- Kurmay yüzbaşı olarak 1905'te Osmanlı Ordusu'na katıldı.
- انضم للجيش العثماني عام 1905 برتبة نقيب ركن.
- İlk görev yeri Şam'da bulunan 5. Orduya bağlı süvari alayıdır.
- أول وظيفة له كانت في دمشق في كتيبة الفرسان التابعة للجيش الخامس.
- Suriye'de "Vatan ve Hürriyet" adıyla gizli bir cemiyet kurdu.
- أسس جمعية سرية في سوريا باسم (الوطن والحرية).
- 1907'de merkezi Manastır'da bulunan 3. Ordu Karargâhına atandı.
- في عام 1907 جاء أمر تعيينه في الجيش الثالث الذي كان مركزه في مدينة مناصتر.
- 13 Nisan 1909'da İstanbul'da Meşrutiyet yönetimine son vermek amacıyla "31 Mart Olayı" olarak bilinen bir isyan çıktı.
- في 13 نيسان 1909 خرجت مظاهرات في مدينة إسطنبول عرفت باسم "حادثة 31 آذار" هدفت لإنهاء نظام الحكم الدستوري.

Bu isyanı bastırmak için Selanik'te hazırlanan ve ismini Mustafa Kemal'in verdiği "Hareket Ordusu" kuruldu.

وقد تم تشكيل جيش في سيلانيك من أجل قمع هذه المظاهرات وأطلق عليه مصطفى كمال اسم "جيش الحركة".

- 1910'da İngiliz ve Fransızlar Fransa'da **Pikardi** Manevraları düzenledi. Mustafa Kemal Osmanlı ordusunu temsilen katılmıştır.
- عام 1910 تم تنظيم مناورات عسكرية من قبل الانجليز والفرنسيين في فرنسا باسم بيكاردي. وقد مثل مصطفى كمال الجيش العثماني في هذه المناورات.
- عام 1911 قامت إيطاليا باحتلال ليبيا. 1911'de İtalya Trablusgarp'ı işgal etti. Mustafa Kemal gibi bazı subaylar, Osmanlı Genelkurmayından izin alarak halkı örgütleyip İtalyanlarla savaşmak için gizlice Trablusgarp'a gittiler. قام مصطفى كمال وبعض الضباط الآخرين بأخذ إذن من قيادة الأركان العامة للجيش والذهاب سراً إلى ليبيا وتنظيم الشعب هناك من أجل محاربة الإيطاليين.
- İlk askeri başarılarını Derne ve Tobruk'ta İtalyanlara karşı kazandı. وقد حقق مصطفى كمال أولى نجاحاته العسكرية في مدينتي درنة وطبرق ضد الإيطاليين.
- Trablusgarp'tan dönerek Birinci Balkan Savaşı'nda Gelibolu Yarımadası'nda görev aldı.
- وبعد عودته من ليبيا أخذ مهمة جديدة في شبه جزيرة غاليبولو في معركة البلقان الأولى.
- İkinci Balkan Savaşı'nda da Bolayır Kolordusu'nun kurmay başkanı olarak görev yaptı.
- في معركة البلقان الثانية تولى مهمة قيادة فيلق بولاير.
- 1913'te Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da ateşemiliter olarak görev yapmaktaydı.
- عام 1913 تم تعيينه بوظيفة سفير حربي في مدينة صوفيا عاصمة بلغاريا.
- 1916'da Kafkas Cephesi'ne atandıktan sonra Muş ve Bitlis'i Ruslardan geri aldı.
- عام 1916 وبعد تعيينه في جبهة القوقاز استعاد مدينتي موش وبيتليس من الاحتلال الروسي.
- Suriye Cephesi'nde Yıldırım Orduları Grup Komutanı olarak başarılı bir savunma savaşı yaptı ve işgal güçlerinin Suriye'yi aşip Anadolu'ya ulaşmasına engel oldu.
- قام بمعركة دفاعية ناجحة كقائد مجموعة في جيش الصاعقة على جبهة سوريا، ومنع قوى الاحتلال من تجاوز سوريا والوصول إلى الأناضول.

الخصائص الشخصية لمصطفى كمال: Mustafâ Kemal'in kişilik özellikleri

يميل محبو أتاتورك لإطلاق العديد من الصفات الإيجابية عليه، ولا يوجد أية صفة سلبية، وهذه الصفات ضرورية للحفظ ويأتي عليها الكثير من الأسئلة. وفيما يلي أهم هذه الصفات:

- نظرتہ التقدّمية (أي أنه ينظر دائماً إلى المستقبل). İleri görüşlülüğü
- قيادته (الحكيمة). Liderliği
- مسالمتہ (أي أنه رجل مسالم لا يحب الحروب). Barışçılığı
- محبته لأمتہ. Millet sevgisi
- محبته لوطنه. Vatan sevgisi
- مثاليته. İdealistliği
- عقله المبدع. Yaratıcı zihniyeti

- Yöneticiliği . إدارته.
- Mantıklılığı . منطقيته.
- Birleştirici ve örgütleyici . موحد ومنظم (يوحد الناس ويقوم بتنظيم نشاطاتهم).
- Teşkilatçı . تنظيمي.
- Çok yönlülüğü . متعدد الاتجاهات.
- Açıksözlülüğü . كلامه واضح وصريح.
- Milliyetçiliği . قوميته.
- Bilimselliği . تفكيره العلمي.
- Kararlılığı . أي قدرته على اتخاذ القرارات الصائبة دائماً.

هذه عموماً أهم الصفات التي تتكرر حول أتاتورك وبإمكانكم إضافة أية صفة أخرى بشرط أن تكون إيجابية، واحذروا إضافة أية صفة سلبية.

نهاية الوحدة الأولى

تست تدريبي عن الوحدة الأولى

1. Avrupa'da gelişen Sanayi İnkılabı ile sanayileşen Avrupalı devletler ürettikleri ürünleri kapitülasyonlar sayesinde Osmanlı ülkesine kolaylıkla ihraç ettiler. Osmanlı pazarları Avrupa'dan gelen maliyeti düşük sanayi mallarıyla doldu. İnsanlar, ithal ürünleri satın almaya yöneldiler.

Buna göre Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) İşsiz insan sayısında azalma olmasına
B) Küçük el tezgâhlarının sayısında artış yaşanmasına
C) Devletin vergi gelirlerinin çok yüksek düzeye ulaşmasına
D) Ülke topraklarının uluslararası açık bir pazara dönüşmesine
2. "Selanik Mülkiye Rüştîyesinde iken mahallemizdeki Binbaşı Kadri Bey'in oğlu Ahmet askerî rüştiyeye (ortaokul) devam ediyor ve askerî üniforma giyiyordu. Onu gördükçe ben de böyle giyinmeye hevesleniyordum. Sonra sokaklarda subaylar görüyordum. Subay olmak için önce askerî rüştiyeye girmek gerektiğini anlıyordum. O sırada annem Selânik'e gelmişti. Askerî Rüştiyeye girmek istediğimi ona söyledim. Annem asker olmamı istemiyordu. Sınav zamanı ona sezdirmeden rüştiyeye giderek sınava girdim."

Bu bilgiye göre Mustafa Kemal'in askerlik mesleğine ilgi duymasına aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Ailesi   B) Çevresi   C) Öğretmenleri   D) Okuduğu kitaplar
3. Mustafa Kemal, 31 Mart Vakası'ndan sonra subayların siyasete karışmasının tehlikelerini sezmişti. Subaylar arasında yayılan particilik düşüncesi orduda düzen ve disiplinin bozulmasına neden olmuştu. Mustafa Kemal bu durumun gelecekte, vatanın bekası için tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini belirtmişti. Bu nedenle ordunun siyasetten uzak durması gerektiği yönündeki düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşmıştı. Nitekim Balkan Savaşları sırasında Mustafa Kemal'in öngörülleri gerçekleşmiş ve ordumuz büyük bir felaketle karşılaşmıştır.

Bu metinden Mustafa Kemal'in hangi kişisel özelliği çıkarılabilir?

- A) İleri görüşlülüğü   B) Eğitimciliği
C) İdealistliği   D) Sabırlılığı

4. Balkan Savaşları sonucunda Balkanlardaki Türk hâkimiyeti sona erdi. Kaybedilen Balkan topraklarından Anadolu'ya büyük bir göç dalgası yaşandı. Yunanistan ve Bulgaristan'da kalan Türklerin kültürel ve dinî hakları antlaşmalarla güvence altına alındı.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anadolu'daki Türk nüfusu artmıştır.
B) Balkanlarda Türk varlığı sona ermiştir.
C) Osmanlı Devleti'nin sınırları daralmıştır.
D) Balkanlarda Müslüman nüfus azalmıştır.
5. Atatürk Balkanlarda doğmuş, çocukluğu Balkanlarda geçmiş, İmparatorluğun her köşesinde görev alarak, sorumluluklar taşıyarak yaşamıştır. Yurdun her köşesindeki insanımızla birlikte çalışmış, toprağı ile milleti ile kaynaşmış, bütünleşmiştir.

Bu durum Atatürk'ün hayatında aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkmasına neden olmuştur?

- A) Türk milletini tüm yönleriyle çok iyi tanımasına
B) Askerlik mesleğine olan ilgisinin azalmasına
C) Ailesiyle fikir ayrılıklarının ortaya çıkmasına
D) Batı dünyasına olan ilgisinin artmasına
6. 1789'da Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan milliyetçilik fikri, içerisinde farklı ulusları barındıran imparatorluklarda birtakım sıkıntıların baş göstermesine neden olmuştur. Bazı Avrupalı devletlerin kışkırtmasıyla Osmanlı Devleti içerisinde bulunan Sırp, Rum, Bulgar gibi uluslar Osmanlıya karşı ayaklanmışlar ve bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. Buna karşılık milliyetçilik fikri, Türk ulusunu da etkilemiş ve Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında önemli bir rol oynamıştır.

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında;

- I. Osmanlı Devleti'nin çok uluslu bir yapıya sahip olduğu,
II. Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti'ne karşı dostça tavırlar sergilediği,
III. Milliyetçilik fikrinin Millî Mücadele'nin başarıya ulaşmasında etkili olduğu,

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve III.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

7. Mustafa Kemal Paşa Havza'ya ulaştıktan sonra halkla toplantı yapmış, toplantı sonunda Havza Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin açılmasını sağlamıştır. Mustafa Kemal Paşa, Havza'dan kolordu komutanlarına gizli bir telgraf göndermiştir. Bu telgrafta, Anadolu'da yaşanan işgallerin mitingler yapılarak ve İtilaf Devletleri ile Osmanlı Hükûmetine telgraflar çekilerek protesto edilmesini istemiştir. Bu telgraftan sonra yurdun birçok yerinde mitingler düzenlenmiştir.

Bu metinden Mustafa Kemal'in aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisine ulaşamaz?

- A) Örgütleyiciliği   B) Vatanseverliği   C) Açıksözlülüğü   D) Liderliği

8. Mustafa Kemal;

- Gelibolu Yarımadasında görev alması, Çanakkale Savaşlarındaki başarısını olumlu etkilemiştir.
- Çanakkale Savaşında, dünyanın tanıdığı bir komutan olmuştur.

Buna göre Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) I. Dünya Savaşı'nda görev almıştır.
B) Yenilikçi bir subaydır.
C) İlk görev yeri Çanakkaledir.
D) Askeri alanda bir çok rütbe almıştır.

9. Mustafa Kemal Atatürk, İtalya tarafından Trablusgarp'ın işgali sonrası gönüllü olarak bölgeye gitmiş ve halkı İtalyanlara karşı örgütleyerek direnişi başlatmıştır.

Buna göre, Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Askeri alanda tecrübe kazanmıştır.
B) Örgütleyici özelliğe sahiptir.
C) Askeri alandaki ilk başarısıdır.
D) Vatan bütünlüğünü önemsemiştir.

10. Mustafa Kemal'in Sofya'da yaptıklarından hangisi ileride kurulacak olan Türkiye Büyük Millet Meclisi için bir fikir edinmesini sağlamıştır?

- A) Türklerin oturduğu bölgeleri dolaşması
B) İlk kez bir opera gösterisine katılması
C) Bulgaristan Türklerinin eğitim faaliyetlerini gözlemlemesi
D) Bulgar parlamentosunu ziyaret ederek görüşmelerde bulunması

